

SPRAWOZDANIE Z WYJAZDU PRACOWNIKÓW
INSTYTUTU PASTORALNO-KATECHETYCZNEGO KUL NA WĘGRY
(26-29 maja 2005 r.)

W dniach 26-29 maja 2005 r. w Esztergom koło Budapesztu miała miejsce międzynarodowa konferencja na temat „Katecheza o rodzinie w Polsce i na Węgrzech po Soborze Watykańskim II”. W konferencji wzięli udział pracownicy Instytutu Pastoralno-Katechetycznego KUL, przedstawiciele Akademii Teologicznej w Ostrzyhomie i Uniwersytetu Katolickiego im. Pétera Pazmàny’ a oraz zaproszeni goście. Na program spotkania złożyły się referaty oraz dyskusja.

Spotkanie rozpoczęło się mszą św., której przewodniczył bp. László Kiss-Rigó, dyrektor generalny Akademii Teologicznej w Esztergom. Następnie uczestnicy konferencji zebrali się w auli Akademii Teologicznej. Pierwszy referat pt. *Miejsce rodziny w systemie prawnym Kościoła* wygłosił ks. prof. dr Géza Kuminetz, dyrektor Instytutu Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Katolickiego im. Pétera Pazmàny’ a. Prelegent zwrócił uwagę, że rodzina jest przedmiotem badań wielu dziedzin naukowych. Mając charakter interdyscyplinarny, rodzina staje się przedmiotem refleksji prawa kanonicznego. Z punktu widzenia prawa kanonicznego istotne są zdrowe relacje w rodzinie. Istnieje zatem potrzeba poszukiwania praw broniących stabilności małżeństwa i rodziny. W rozwiązywaniu tego problemu niezbędna jest prawna pomoc autorytetów świeckich oraz polityka rodzinna, która powinna zapewnić odpowiednie warunki do wypełnienia przez rodzinę swoich obowiązków.

Wpływ obrazu rodziców na kształtowanie się obrazu Boga u młodzieży przedstawił w kolejnym referacie ks. dr Antoni Tomkiewicz z KUL. Obraz Boga jest modyfikowany przez doświadczenie, dlatego ważne jest subiektywne widzenie i ocena siebie, swoich zdolności, cech i właściwości. O zachowaniu człowieka decydują nie tylko czynniki dziedziczne i środowiskowe, ale i aktywność własna. Na gruncie psychologii humanistycznej można wyróżnić dwa nurty dotyczące samoświadomości: teologiczny – dostrzegający w samoświadomości funkcję poznającą, na którą składają się samoobserwacja, samowiedza oraz posiadanie o sobie określonego wyobrażenia i przekonania, oraz nurt konotacyjny – akcentujący przede wszystkim funkcję wartościująco-oceniającą samoświadomości. Referent odniósł się do badań przeprowadzonych wśród dzieci za pomocą testów projekcyjnych. Badania wykazały, że silna więź z rodzicami wpływa na radosny, pozytywny obraz siebie u dzieci, natomiast słaba więź z rodzicami powoduje smutek i negatywny obraz siebie.

Kolejny referat, pt. *Rola rodziny w dzisiejszym społeczeństwie węgierskim*, wygłosił Péter Harrach, wicemarszałek Sejmu Węgierskiego, były minister ds. socjalnych i rodzinnych. W referacie poruszone zostały następujące problemy: patologie występujące w węgierskim społeczeństwie, zagrożenia rodziny węgierskiej oraz brak polityki prorodzinnej. Referent zwrócił uwagę na zmianę stylu życia w rodzinach węgierskich. Celem małżonków jest przede wszystkim budowanie kariery zawodowej. Powoduje to powstawanie związków partnerskich „na próbę”. Na Węgrzech poza małżeństwem na świat przychodzi 1/3 wszystkich dzieci. Do zagrożeń należy także liczba rozwodów, późna decyzja o przyjściu na świat dziecka (kobieta decyduje się na urodzenie pierwszego dziecka ok. 30 roku życia). Kobiety po urodzeniu dziecka napotykały trudności w powrocie do pracy. Zadania, na które zwrócił uwagę prelegent, to popieranie praw rodziny zbudowanej na związku małżeńskim mężczyzny i kobiety oraz stwarzanie pozytywnych warunków rozwoju rodziny. Istotne są również samodzielne działania rodziny w egzekwowaniu swoich praw. Ważnym elementem jest opracowanie odpowiedniego programu przygotowania młodzieży do życia małżeńskiego i rodzinnego.

W kolejnym referacie ks. dr Andrzej Kiciński z KUL zaprezentował temat *Katecheza o rodzinie w Polsce po Soborze Watykańskim II*. Na wstępie prelegent zaznaczył, że katecheza o rodzinie przebiega w trzech etapach. Etap pierwszy stanowi przygotowanie dalsze, które realizuje się w rodzinie, a jego początek stanowi chrzest św. Drugi etap to przygotowanie bliższe, realizowane w rodzinie i w szkole. Dziecko uczy się postaw i życia we wspólnocie. Na tym etapie kształtuje się również życie religijne i moralne dziecka. Trzeci etap to przygotowanie bezpośrednie, polegające na zweryfikowaniu zdobytej wiedzy. Prelegent przedstawił posoborowe pozytywy katechizacji, którymi było powstanie w 1971 r. trzech programów katechetycznych: krakowskiego, poznańskiego i programu KUL-u. Po Soborze Watykańskim II dokonano zmiany obrazu katechizujących. W 1972 r. wśród katechizujących kapłanów było tylko 8% katechetów świeckich. Obecnie katechizuje ponad 26% katechetów świeckich. Ważnym wydarzeniem w posoborowym życiu było ukazanie się w 1991 r. *Dyrektorium Katechetycznego Kościoła Katolickiego w Polsce*.

Tematyka małżeńska i rodzinna zawsze była obecna w katechezie, powstawały również ruchy odnowy katechetycznej. W poruszaniu problematyki małżeństwa i rodziny ważne jest wspieranie zarówno przygotowujących się do zawarcia sakramentu małżeństwa, jak i żyjących w rodzinie. Właściwa realizacja zadań małżeńskich i rodzinnych polega na powrocie do pierwotnego zamysłu Boga.

Dyskusję nad wygłoszonymi referatami otworzył ks. dr Ferenc Berán, zabierając głos na temat *Katechezy o rodzinie na Węgrzech po Soborze Watykańskim II*. Stwierdził, że wygłoszone referaty dotyczyły tematyki rodziny od strony prawnej i społecznej. Jako teolog i katecheta zauważył, że najważniejszym zadaniem katechezy w naszych czasach jest przedstawienie wartości moralnych życia rodzinnego w świecie. W realizowaniu wartości moralnych należy zwrócić uwagę na trzy podstawowe zasady: godność człowieka stworzonego na obraz Boga, łaskę nierozzerwalnego związku kobiety i mężczyzny oraz przyjmowanie i wychowanie dzieci jako zadania danego od Boga. Jednym z najważniejszych zadań katechezy po Soborze Watykańskim II jest podejmowanie odpowiedzialności przez rodziców za przekazywanie życia, miłość

i wierność. W realizacji powyższych wartości niezbędna jest pomoc Boża. Bóg jako Stwórca człowieka daje łaskę i siłę w realizacji bogatszego i pełniejszego życia.

Konferencję zakończył ks. bp György Udvardy. Wyrażając wdzięczność za wygłoszone referaty, podkreślił konieczność stworzenia odpowiedniej atmosfery w prowadzeniu katechezy oraz wywiązywania się rodziców z obowiązku odpowiedzialnego wychowywania dzieci.

Po konferencji zaplanowano wycieczkę, podczas której zwiedzano miasto Esztergom, bibliotekę, archiwum, muzeum i skarbiec. Wieczorem w Pałacu Prymasowskim uczestnicy konferencji wzięli udział w koncercie Chóru Kameralnego Monteverdi i zespołu muzyki dawnej Strigonium Consort.

Następnego dnia pracownicy Instytutu Pastoralno-Katechetycznego gościli w Budapeszcie. Najpierw odwiedzili Nuncjaturę Polską na Węgrzech, gdzie spotkali się z nuncjuszem abpem Januszem. Po spotkaniu w nuncjaturze udali się do Centralnego Seminarium Duchownego w Budapeszcie na mszę św. i obiad. Po obiedzie wywiązała się dyskusja dotycząca organizacji duszpasterstwa rodzin w Polsce i na Węgrzech. Następnym punktem programu było zwiedzanie Budapesztu i rejs statkiem po Dunaju.

Na zakończenie pobytu na Węgrzech ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński podziękował gospodarzom za gościnność i serdeczne przyjęcie, zaś ks. dr Janowi Zimmemu, dyrektorowi Instytutu Teologicznego im. bł. Wincentego Kadłubka w Sandomierzu, za wsparcie organizacyjne wyjazdu pracowników Instytutu Pastoralno-Katechetycznego KUL na Węgry.

Ks. Grzegorz Pyżlak

Katedra Duszpasterstwa Rodzin KUL